

Marina Feltlová

KURT GEBAUER

MEZI OBLUDAMI
TRPASLÍKY A
HOLKAMI

Mezi obludami, trpaslíky a holkami

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Kurt Gebauer / Marina Feltlová
Mezi obludami, trpaslíky a holkami – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Marina Feltlová

K U R T G E B A U E R

MEZI OBLUDAMI

TRPASLÍKY A

HOLKAMI

Marina Feltlová

K U R T G E B A U E R

MEZI OBLUDAMI
TRPASLÍKY A
HOLKAMI

Vyšehrad

<<

Já a Twiggy, 1997

<

Alenka, 1982–1988

Trpaslíci, výstava Sochařské setkání – generace 1941–1951,
Vojanovy sady, Praha, 1986

© Marina Feltlová, Kurt Gebauer, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-267-3085-9

ISBN e-knihy 978-80-267-3088-0 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-3090-3 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-3091-0 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

Úvodní slovo

Na začátku byli trpaslíci. Ve Vojanových sadech. Tehdy jsem byla ještě malá holka nebo spíš pubertáčka, jméno Kurta Gebauera mi nic neříkalo, ale ti trpaslíci mi utkvěli v paměti. Hlavně ta jejich ironie a potměšilost, to, že nejde o žádné pohádkové mužíčky, ale o bytosti, které se vysmívají té naší trapné socialistické realitě. Stříh. Uběhlo mnoho let, jméno Kurta Gebauera už samozřejmě znám, stejně jako jeho sochy a objekty. Něco vařím v kuchyni, poslouchám při tom rádio, a najednou ho slyším mluvit. Hned mě zaujal svým půvabným slezským přízvukem, ale hlavně nadšením a zápalem, s jakým cosi líčil. Už ani nevím, o čem byla řeč, jestli šlo o zásah do veřejného prostoru nebo o kritiku nějakého nesmyslného urbanistického rozhodnutí, ale byla jsem unesená, jak pro danou věc hořel. Vzpomínám si, že se také zmínil o svém původu, o Hradci nad Moravicí a o své mamince, a bylo to tak poutavé, že jsem si hned řekla: to by chtělo zaznamenat podrobně a natrvalo. Nelenila jsem, vygooglila si jeho webové stránky, našla kontakt, napsala mu email a skoro obratem se dočkala odpovědi: „A to by mě bavilo!“ A bylo rozhodnuto.

Krátce nato následovala moje první návštěva u Gebauerových. Kurt mi z okna hodil klíče, abych si dole odemkla, a jen co jsem překročila práh bytu, nabídl mi tykání. Moc se s tím

Vycpaná Libuše, 1973

nemaže, tyká si s každým. Byla jsem okouzlena interiérem vyzdobeným Kurtovými obrazy, soškami, různými objekty a vycpaninami, které stály na policích, visely na stěnách i na stropě. „To je moje žena Libuše,“ prohlásil suše o jedné z vycpanin. Vzápětí jsem Libuši poznala i naživo. Nadchla mě svým úžasným smyslem pro humor, ironií a stoickým přístupem ke všem nástrahám života. Návštěv přibývalo a s nimi i vzpomínek zaznamenaných v mém diktafonu. Kurt se o ně podělil s rozhlasovými posluchači v pořadu Osudy a v upravené a rozšířené podobě, doplněné četnými fotografiemi, i se čtenáři této knihy. Nudit se rozhodně nebudete.

Marina Feltlová

PRVNÍ VZPOMÍNKY NA ŽABÍ ULICI

Myslím, že většina lidí si tě spojuje s Prahou, vystudoval jsi tu Akademii výtvarných umění, přednášel na Umprum, měl jsi tu a stále máš řadu výstav, tvoje sochy a objekty se pravidelně objevují v pražském veřejném prostoru... Nicméně Pražák původem nejsi. O tom, že máš slezské kořeny, svědčí i tvá mluva, do které občas proklouzne nějaký specifický výraz, jako je „bo“, „synek“, „děvucha“ apod. Pověz něco o svém rodném kraji.

Já jsem se narodil v Hradcu nad Moravicum, jak se říká slezsky, původně to byl Hradec Podolí a ještě dříve v historii Opavský Hradec. Tady v Praze většinou nikdo netuší, kde to je, možná lidem něco říká Opava, ale i ta je pro ně hodně daleko. Z Opravy do Hradce nad Moravicí je to osm kilometrů, trošičku tam vybíhá Nízký Jeseník, ale už je to taková zvlněná rovina. A je to úžasné místo. Na prostředním z těch kopečků stojí zámek, myslím, že největší ve Slezsku, má velmi dlouhou historii. Vedla tudy Jantarová stezka, dole v údolí byly asi bažiny, takže se muselo jít vrchem, když se chlapíci se zbožím snažili tudy projít dolů na Moravu. Původně tam byl románský hrad a předtím velice dávne osídlení – vím to, protože jsem tam ještě jako student kamenické školy byl na brigádě na archeologických vykopávkách.

Takže v takovéto historické půdě jsem se narodil. Konkrétně v Žabí ulici, pod kopcem, ona se ve skutečnosti jmenuje Pivovarská, bo tam byl zámecký pivovar; ten už neexistuje, ale kvákaly tam žáby, protože naproti našemu domu pod svahem byl rybník zarostlý rákosem a vším možným, a ty žáby měly každý rok rej a jejich kvákání bylo slyšet po celé obci. A já ho poslouchal celé svoje mládí.

Narodil ses v roce 1941, tedy za války. Máš nějaké rané vzpomínky z té doby? Nakolik válka ovlivnila tvůj život?

Během války se toho v Hradci moc nedělo, protože to nebylo město, ale městečko, ale když se začala blížit fronta, tu dobu si pamatuju úplně plasticky, to mi bylo tři a půl roku. Teď si někdy nepamatuju, co jsem dělal včera nebo předevčírem, ale tohle mám zaryté v paměti naprosto perfektně: třeba jak mě vylekalo letadlo, když jsem si hrál na písečku. Vedle domku, kde jsme v nájmu bydleli, byla pod svahem maličká zahrádka, taková nudlička, a najednou se vyřítilo obrovské letadlo, letělo nízko těsně nad mojí hlavou a vydávalo tak hrozný řev, že jsem se vyděsil. Maminka pro mě přiběhla a uklidňovala mě. A potom si vzpomínám, jak maminka ještě s nějakými dalšími dámami vzaly vozíčky, takové maličké, dřevěné, byla na nich peřina a další nezbytosti, a s těmi vozíčky putovaly po kopcích a vesnicích, kde ještě fronta nebyla. Protože Opava, jak známo, byla pevnost a na rozdíl od Ostravy byla úplně vysídlená. Zůstali tam jenom blázni, kteří nebrali vážně nebezpečí, kromě nich tam skoro nikdo nezůstal. Sovětská armáda Opavu skutečně úplně rozbombardovala. V Hradci všichni čekali, že se stane něco podobného, ale k tomu naštěstí nedošlo. To napětí, to očekávání tragédie si ale pamatuju jako dneska.

Hradec nad Moravicí, pohled na zámek z Mariánských luk,
pohlednice z roku 1944

Hradec nad Moravicí, nádraží

Kašna Doubravka, 1901

Kašna Doubravka po rekonstrukci v roce 2014, návrh Kurt Gebauer

Ještě něco si pamatuješ z války?

Vzpomínám, jak jsme byli na návštěvě u maminy kamarádky v takovém prťavém domečku, stále tam ještě je, v uličce, která vede k potoku. A najednou se ozval obrovský úder, jakoby zahřmění, dámy se lekly, vyběhly z domečku na ulici, venku byla modrá obloha, takže bouřka to nemohla být, ale ve vedlejším domku, který měl vyšší střechu, chyběl komín a kus střechy. Něco tam spadlo z letadla. Mohl to být granát, protože se tvrdilo, že když došly bomby, ruská letadla shazovala granáty. Nicméně německá obrana byla zakopaná až dál, v kopcích, takže to bylo zbytečné. Ještě že tam tenkrát neshodili bombu, protože to už bych tu nejspíš nebyl, to by smetlo oba domky najednou. Ale i bomby tenkrát padaly. Holičova žena, taková krásná paní, přišla o nohu a po válce chodila s protézou. Ale tehdy po tom výbuchu byla moje maminka vyděšená, přestala si se sousedkou povídat a přes potok jsme se vrátili do Žabí ulice, kde byla všude, ve všech domech, vytlučená okna, nejspíš od tlakové vlny. A když jsme se dostali domů a přešli z kuchyně do ložnice, kde jsem se narodil, kde bylo to okno s kvákajícími žábami, tak tam byla skla celá. Tomuhle oknu se nic nestalo. A já si dodnes pamatuju svoje zoufalství, že nemáme vytlučená okna, že nás taková zajímavá zvláštnost minula, a tehdy jsem se hořce rozplakal. Takhle jsem to jako dítě vnímal.

A jak to bylo s tím putováním, když tě maminka naložila na voziček s peřinou a utíkali jste před frontou?

Když se blížila fronta, část hradeckých obyvatel se schovala do zámeckého pivovaru, který byl pod zámeckým svahem, jenže tam všichni chytili zápal plic nebo jinak onemocněli, protože tam byla zima a vlhko. Moje maminka si vybrala lepší variantu, naložila mě na voziček na peřinu a vydali

jsme se na cestu s dalšími dámami. Ty dávaly bacha, a když nějací vojáci ustupovali – nevím, jestli to byla německá armáda, nebo už ruská – zkrátka huply do příkopu i s těmi vozičky, počkaly, až vojáci přejdou, a zase šly dál. Po cestě jsme míjeli vyhořelé tanky, což bylo pro mě úplně úžasné, protože takový očazený tank, to je pro děcko paráda. Byly to neuvěřitelné zážitky. Spali jsme na statcích – na gruntech, jak se tam říkalo. Ženy spaly většinou pohromadě v magacínu, což byla cimra, kde byly uskladněné konve s mlékem, mouka, obilí, a v těchto skladech byly na zemi matrace a na nich ty dámy spaly. Vzpomínám si na další svůj raný zážitek, když jsme jednoho dne šli koupit chleba do místního obchodu, což byla taková velká bouda, jenže když jsme dorazili, bouda nikde, zbylo tam jen černé dřevo a očazený komín, jenom ten komín. Já z toho byl celý unesený, ale dámy byly smutné, že si nekoupí chleba.

Stalo se vám, že jste se některým vojákům nevyhnuli, že jste s nimi museli nějak komunikovat?

Pamatuju si jako dneska, jak si se mnou maminka hrála na schovávanou, což bylo úžasné, protože jinak se se mnou příliš nemazlila, abych nebyl rozmazlený. Jednou totiž přišel ruský důstojník a lidé ze statku ho měli pohostit. Udělali vajíčka, připravili to na stůl, jenže potom všichni z té kuchyně zmizeli a zůstala tam jenom maminka se mnou na klíně. Maminka byla hezká holka a já si vybavuju, jak ten chlap chodil okolo ní jako mlsný kocour, vždycky se kouknul na ty vajíčka, pak na maminku... A pak venku něco zaznělo, nějaký výstřel nebo povel, on se podíval z okna a mezitím maminka se mnou zmizela. Schovali jsme se do sklepa, byla tam hromada brambor nebo uhlí, už nevím, a nad námi bylo okýnko. A maminka říká: „Kurty, ticho!“ Já byl nadšený, maminka a schovávaná, to se obvykle nedělo, a dodneška

si pamatuju, jak jsme nad námi v okýnku viděli míhat se holínky, když ten důstojník chodil po dvoře. Pak odešel zase bojovat a já tím pádem nejspíš přišel o bratříčka ruského původu.

Tvoje maminka byla přímo z Hradce nad Moravicí? A odkud byl tatínek? Jak se vlastně vaši poznali?

Moje maminka Kateřina, říkali jí Tinka, podle Katinka, byla z Kateřinek v Opavě, Opavačka. Za svobodna se jmenovala Helebrantová, její tatínek byl řezník, měl hodně dětí a byl vdovec, tak maminku nechal adoptovat Tomancům na Hradci, protože oni měli dva syny, dceru neměli a potřebovali někoho, kdo by jim pomáhal starat se o domácnost, obchod a hospodářství. Měli kamnářství, hrnčířství, obchod a o to všechno se musel někdo starat, vařit, prát, uklízet, v obchodě obsluhovat lidi, dohlížet na pacholky, kteří dělali v dílnách. A to měla tedy na starosti moje maminka. No a k Tomancům se přišel vyučit jeden mladý synek z Hlučína, byl to kolega staršího syna, taky kamnář. Chtěl se jít vyučit mimo domov, aby získal nějakou zkušenost, tak se to tehdy dělalo. Byl to mladý kluk po škole, moje maminka už byla slečna, a on se do ní zamiloval. Maminka ale měla jiné nápadníky a posílala ho na poštu s dopisy, které těm nápadníkům psala, a on prý při tom hrozně trpěl. Později to mamince vyprávěl. Jenže Tomancovi zatajovali mamince odpovědi těch nápadníků, aby jim děvucha neutekla, bo ji potřebovali. Jeden z nich dokonce po letech maminku navštívil, to už byli oba v důchodu, přijel za ní do Hradce do paneláku. Já u toho zrovna byl. Vyprávěl, že odjel za prací do Paříže, jenže ani tam nebylo do čeho píchnout, tak se nechal za peníze naverbovat do španělské osvobozené války. Přežil to a říkal, že potom po válce komunisti válcovali všechny veterány a nutili je, aby překrucovali skutečnost a hlásali, jak jsou komunisti úžasní.

V obchodě u Tomanců, vpravo Kurtova maminka Tinka, 1933

Takže už tehdy komunisti velmi razantně přepisovali dějiny. No a tento pán mohl být manželem mojí maminky, kdyby jí Tomancovi nezatajovali odpovědi nápadníků.

Ale nakonec se maminčiným manželem stal onen mladý učeň, je to tak?

Ano, tatínek se u Tomanců vyučil, pak tam zůstal jako tovaryš, maminka už byla z té služby pořádně utahaná, nápadníci nejspíš odešli do světa, a ti Tomancovi prý řekli Františkovi: „Ty Franc, tak se vem tu našu děvuchu.“ Ona byla o šest let starší, ale pěkná holka, a tak se Francovi splnil sen. Oženil se s ní, zplodili mě, jenže táta byl z Hlučína, což je Pražská, takže musel krátce nato do války. I když měl ve skutečnosti jiný původ, jeho rodina pocházela z Jeseníků, byli to tkalci. On byl takový *maly chlopek*, všichni v jejich rodině byli malí, protože moc nejedli, jedli kobzole, tedy

Tatínek Franc Gebauer jako kamnář při práci, asi 1933

brambory, tkali textil a ten pak prodávali, někdy levně, někdy draho, jak to šlo. Potom se přestěhovali do Hlučína a tam si polepšili. Táta byl menší než moje máma. Já sice taky nejsem moc velký, ale už jsem o trochu větší, než byl on.

No, a když přišla okupace, Hlučín se stal automaticky součástí Říše. To byl ten zbytek Slezska, který Marie Terezie prohrála ve válce s pruským králem Fridrichem II. A Hitler to bral potom automaticky jako součást Říše. Místní obyvatelé, tedy chlapi, museli narukovat do wehrmachtu, povinně, nikdo se jich neptal. Táta to schytl jako všeci Hlučičňáci. Když jsem měl tři měsíce, pustili ho na chvíli domů, aby se na mě podíval. Tenkrát byli zrovna někde u Volchova, poblíž Leningradu. Máma mu tehdy řekla: „Ty, Franc, nemohl by si se zlomit nohu nebo něco zrobit, abys tam nešel?“ A on na to: „Ty, děvuchu, oni tě umučej k smrti, když zjistěj, že je to pokus o dezerci.“ Říkal, že se tutově nevrátí, ať si

Tinka Helebrandtová v nové rodině Tomancových

Kurtovi rodiče Tinka a Franc

Kurt se sousedkami v Žabí ulici, nyní Pivovarské

najde pro mě nějakého hodného synka jako tátu místo něj, protože tam v Rusku je to prý hrozné. A když mi bylo pět měsíců, tak tam zmrznul. To bylo v lednu 1942. A maminka samým žalem přišla o mléko, přestala mě kojit, proto jsem takový nedovyživený. Vlastně měl tatínek skoro kliku, protože potom poslali Hlučíňáky ke Stalingradu, kde to byla naprostá hrůza, skoro všichni tam zkapali. Viděl jsem jeden dokumentární film, kde zpovídali jednoho vojáka, který měl u Stalingradu kliku, protože byl v boji zraněn, odvezli ho pryč a díky tomu přežil. Pak měl po válce potíže, protože ho někteří brali jako zrádce, což je hovadina, protože ti kluci museli narukovat, jinak to nešlo. A táta byl předtím v české armádě, měl povinnou vojenskou službu, dokonce myslím, že byl desátníkem, ale v německé armádě to zapřel, takže byl obyčejný voják. Nepatřil k těm, co by rádi válčili. Prý to byl úžasný synek, v obci ho měli všichni rádi, byl to šikovný kamnář a hrnčíř, zároveň trochu maloval a byl to radioamatér – odebíral časopis *Radioamatér* a podle návodu si sestrojil rádio, které budilo v určitý čas. V té době to bylo něco naprosto nevídaného, byl to zkrátka šikovný synek. Já už jsem se dožil víc než třikrát tolik let, co měl on.

Proč ti vlastně dali rodiče jméno Kurt, když se nehlásili k německé národnosti?

To je zajímavá story, protože František, Franz, by to asi nevymyslel, ten byl na frontě. A maminku, když byla ještě děvče, dali do školy, aby v tom obchodě, kde obsluhovala, byla trošku na úrovni. V tom kraji bylo smíšené obyvatelstvo a bylo tam proto zvykem, že německy mluvící děti dali na chvíli do českých škol a ty česky mluvící do německých, aby se naučily i druhý jazyk. Takže maminka uměla obojí, táta taky. A v Opavě byla taková škola pro mladé dívky, kde se učily šít a mluvit, aby byly fajn holky použitelné pro život,

a tam měla moje maminka německé kamarádky, které byly taky z Hradce. Opava, to bylo hodně německé město, ale v Hradci bylo jen pár německy mluvících rodin. V té oblasti se mluví hlavně po našem, což je místní slezský dialekt. Když se vracím do rodného kraje, hned mi to ve vlaku naskočí, i když mi pak ti mladší říkají: „Ty, Kurty, ale tu už se tak nemluví.“

Ale zpátky k mamince: když jsem se měl narodit, radila se s těmi kamarádkami ze školy, jak mě má pojmenovat, aby to bylo trochu extra, když bude mít prvního synka. A ony jí říkaly: „Kurt, to je takové pěkné šumné jméno.“ Nebylo to tam obvyklé, tak mi ho dala. Po válce to byl trochu problém, protože když se o mně třeba psalo na nějaké výstavě, dali tam K. Gebauer nebo Karel Gebauer, protože cokoliv, co znělo trochu německy, bylo tabu. Lidi, kteří měli německy znějící jména jako Helmut nebo Horst, se dávali přejmenovat, brali si česká jména, tím pádem jsem byl origoš. A dneska je to výhoda, stačí, když se podepíšu Kurt G., a všichni vědí, kdo to je. A taky mám badmintonový kurt v Ostravě v Trojhalí, to mám s Kurtem Cobainem a Kurtem Vonnegutem, úžasným spisovatelem, takže v takové partě je i Kurt Gebauer.

Víš něco o rodinách svých rodičů, o jejich původu?

Maminčin bratr Helebrant zkoumal za války původ a zjistil, že pocházeli z rodu Vlčků, to byl zemanský rod někde od Pardubic, takže echt český. Oni potom emigrovali do Jeseníků, tam prý měli Helebranti fojstství, a já si myslím, že to byli asi čeští bratři nebo heretici, kteří utíkali, když byli u moci katolíci. Řekl bych, že když už nemohli, vzali si to praštěné jméno, aby zmizeli z obzoru, takže se z Vlčků stali Helebranti. V překladu to znamená jasný žár nebo jasný plamen, čili takové vizionářské jméno. To jsem si vydedukoval. A Gebauer, já myslel, že je to zkratka „jdoucí sedlák“,

„Gehen des Bauers“, ale není. Je to z „Gebur“, což prý bylo asi v šestnáctém století „dobrý soused“ nebo „měšťan“.

Jak to po tatínkově smrti maminka zvládala, jak vás uživila?

Maminka musela po válce opravdu makat, její nevlastní rodiče, ti Tomancovi, si ji vzali do domu, kde měli kamnářství, tam dostala jednu místnost, ve které jsme bydleli. Určitě už neměla na ten byt v Žabí ulici, který měli s tatínkem pronajatý. Pamatuju si to jako dneska: okno do dvora, u kterého maminka vždycky nechala uzrát tvaroh, až se z něho stal takový mazlavý sýr. Mně to teda moc nejelo, ale ona tvrdila, že je to dobré. Záchod byl na chodbě. A pamatuju si, když jsem v noci usínal, poslouchal jsem klapot šicího stroje, protože maminka se živila tím, že šila lidem šaty za vajíčka a podobně. Potom ji trefil šlak, jak my říkáme ve Slezsku, měla mrtvici na pravé straně, to mi bylo šest let. A od té doby dostávala nějaký minimální zdravotní důchod. Nikdy už se neprovdala, aby si náhodou nevzala nějakého *gizda* chlapa, který by byl na mě zlý. Dá se říct, že jsem měl úžasně dětství. Byli jsme chudí, což jsem si nijak neuvědomoval, jedl jsem, co bylo, jediný problém byl, že jsem každý papír obracel třikrát, než jsem ho pokreslil, a měl jsem jenom pastelky. Když jsem si později koupil barvy, čtyři tempery, to byl úspěch, to už mi bylo přes deset let. Protože já jsem stále maloval a kreslil, už ve školce prý jeden inspektor podezíral učitelku, že to kreslila ona, a ne já. Některé ty kresby dodnes mám a je to jasně dětská kresba, akorát je trochu složitější. Dospělý by to nedokázal, to by musel být úžasný napodobitel.

Oblast Slezska, odkud pocházíš, má velmi pohnuté osudy. Zejména Hlučínsko, kde měl kořeny tvůj tatínek, mezi

místními se tomu říká Prajzsko nebo Prajzská, což je odvozeno od Pruska. Tamní obyvatelé, tzv. Prajzáci, jsou velmi specifictí, mají jinou mentalitu, velmi dbají na pořádek... Ty jsi byl v kontaktu s tatínkovou rodinou, pamatuješ se na ně?

My jsme se tam dostali s maminkou, když mi bylo asi dvanáct nebo třináct let, tatínkovi příbuzní nás tam pozvali. Předtím jsme neměli peníze na cestování. Část jeho rodiny měla statek a už tehdy jsem si všiml, že se ti lidé dost liší. Nemluvili německy, měli zvláštní nářečí, které je jiné než opavština, je v něm hodně germanismů, ale spíš vídeňských než Hochdeutsch. Na Hlučínsku říkají *Omama*, *Opapa*, což je babička, dědeček, a *byua* místo byla, dnes už asi mluví úplně jinak. Vzpomínám, že měli takové ostříhané zahrádky, všechno bylo učesanější, úhlednější. Taky to byli šikovní zedníci, Prajzáci stavěli celou Ostravu a na Národním divadle moravskoslezském, když se dělala rekonstrukce, vyráběli všechny dveře a okna.

Byla to skutečně dosti speciální oblast a schytala to velmi tvrdě. Zatímco Češi za války vyráběli v továrně bomby na Londýn a dostávali za to polívku a rekreaci, tihle Prajzáci-Hlučíňáci už byli většinou po smrti nebo někde v zimě zalezlí v zákopech. Každý takový masakr je děsivý, ale i ta poválečná hysterie, kdy se křičelo: „My nic, to oni jsou ti špatní...“ Na to jsem strašně alergický, protože stačí málo, jeden blázen, který začne vyřvávat takové věci, lidi se toho chytnou a je z toho neštěstí. Lidská blbost je nekonečná.

Jak vzpomínáš na konec války? Utkvěly ti některé tehdejší události v paměti?

Když jsme se s maminkou vrátili z putování po horách, kde jsme se skrývali před ustupující frontou, konečně došlo k osvobození Československa. Náš byt v Žabí ulici byl

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Mezi obludami, trpaslíky a holkami.***

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.